

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta HE 191/2025 vp

Keskuskauppakamari kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta. Esityksen keskeisenä tavoitteena on nostaa väestön koulutustasoa, erityisesti korkeakoulutettujen nuorten aikuisten osuutta, koulutuksen ja oppimistulosten korkeaa laatua laskematta. **Keskuskauppakamari pitää esityksen tavoitteita kannatettavina.**

Yritysten ja elinkeinoelämän näkökulmasta on keskeistä, että korkeakoulutusjärjestelmä tukee osaavan työvoiman saatavuutta ja vastaa työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin. Kun koulutuspaikkoja kohdennetaan nykyistä tehokkaammin ensikertalaisille ja nuorille, lisätään työelämään siirtyvien korkeasti koulutettujen määrää ja nopeutetaan osaajien pääsyä yritysten käyttöön. Tämä tukee yritysten kasvua, uudistumista ja kansainvälistä kilpailukykyä. Selkeä ja ennakoitava koulutusjärjestelmä myös parantaa yritysten mahdollisuuksia suunnitella rekrytointiaan ja osaamisen kehittämistä pitkällä aikavälillä.

On myös julkisen talouden ja koulutuspanostuksista saatavan investointihyödyn kannalta perusteltua, että koulutus pyritään kohdentamaan mahdollisimman laajalle joukolle erityisesti nuoria. Hallituksen esityksen vaikutusarvioissa nostetaan esiin oikeasuuntaisesti, että useamman korkeakoulututkinnon suorittaminen ei nosta väestön koulutustasoa, eikä yksilötasolla näytä johtavan parempaan työmarkkinakehitykseen pitkälläkään aikavälillä.

Vaikka esitys on kannatettava, sen puutteena on, ettei se poista mahdollisuutta useamman peräkkäisen, samantasaisen tutkinnon suorittamiseen julkisesti rahoitettuna. Esityksessä todetaan, että joka neljäs opiskelupaikka menee henkilölle, jolla on jo aiempi samantasoinen tutkinto tai opinto-oikeus. Julkisen koulutusinvestoinnin, jatkuvan oppimisen tai elinkeinoelämän osaamistarpeiden näkökulmasta ei tälle ole perusteita. Esityksen vaikutusarvioiden mukaan yhden paikan säännön käyttöönotto vapauttaisi noin 1 500 paikkaa lisää ensikertalaisille hakijoille. Tämä on suhteellisen vaatimaton tulos verrattuna siihen, että tavoitteena olisi vähentämällä koulutuksen kasautumista saada 7500 paikkaa vapautettua ensikertalaisille.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan seuraavaa luonteva askel olisi ulottaa laki koskemaan ei ainoastaan voimassa olevasta opiskeluoikeudesta luopumista, vaan myös esimerkiksi kaikkia 10 vuoden sisällä korkeakoulusta valmistuneita. Vastaavanlainen malli on jo käytössä Virossa, ja sen avulla varmistetaan, että maksuvapaa opiskelu pystytään kohdentamaan mahdollisimman laajalle joukolle opiskeluhalukkaita nuoria. Virossa opintoja on kuitenkin mahdollista suorittaa myös lukukausimaksullisina opintoina.

Keskuskauppakamarin mielestä lähtökohtaisesti jo aiemman korkeakoulututkinnon suorittaneet aikuiset tulisi ohjata väyliä pitkin kehittämään osaamistaan. Tämä edellyttää tutkintoja pienempiä osaamiskokonaisuuksia, mahdollisuuksia suorittaa tutkinto maksullisena avoimessa korkeakoulussa hallituksen tekemisen linjausten mukaisesti, sekä joustavia malleja työn ja opintojen yhteensovittamiseen. Lisäksi tulee edistää jatkuvan oppimisen markkinoiden syntymistä, jotta koulutusmahdollisuuksien kenttä muuttuisi nykyistä monipuolisemmaksi.

Lisätietoja: Suvi Pulkkinen, johtava asiantuntija (osaaminen ja maahanmuutto), Keskuskauppakamari. Puh. 050 404 1810, suvi.pulkkinen@chamber.fi